

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΠΑΤΡΩΝ 190 χρόνια από τη δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια

Ομιλία Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Χρυσοστόμου

«Πέρασαν 190 χρόνια από τήν δολοφονία τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια, ὁ ὁποῖος ἐκλήθη σέ μιά ἱστορική καμπή τῆς Ἑλλάδος, ἐξαιρετικά δύσκολη, νά ἀναλάβῃ τί τύχες τῆς τόσο ταλαιπωρημένης καί καθημαγμένης ἀπό τόν τουρκικό ζυγό Πατρίδος μας.

Πέρασαν ἀπό τότε 190 χρόνια, πού χέρι δυστυχῶς ἑλληνικό ἔξω ἀπό τόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Ναυπλίου, τῆς πόλεως πού ἔμεινε στήν ἑλληνική καί παγκόσμια ἱστορία, ὡς ἡ πρώτη τῆς Ἑλλάδος πρωτεύουσα μετά τήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821 καί τήν ἀνασυγκρότηση τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, ἀλλά καί ὡς ἡ πόλις πού ποτίστηκε μέ τό αἷμα τοῦ μεγάλου Ἑλληνα πατριώτη, πού πάνω ἀπό τή ζωή του ἔθεσε τήν Πατρίδα, γιά νά μείνῃ στήν ἱστορία ὡς ὁ πολιτικός ἡγέτης καί Κυβερνήτης πού ὄχι μόνο τήν παρουσία του γιά τήν πατρίδα διέθεσε, ὄχι μόνο τόν μισθό ἀρνήθηκε, ἀλλά καί μέ τό αἷμα του ἐπεσφράγισε τήν ἀγάπη του γιά τήν Ἑλλάδα.

Σήμερα ἀπό τόν ἱστορικό αὐτό Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Νικολάου τῶν Πατρῶν, ὅπου τελέσαμε τήν Θεία Λειτουργία καί προσευχηθήκαμε ἐξαιρέτως, τελέσαντες τό ἱερό μνημόσυνο τοῦ Κυβερνήτου, ἀφοῦ κατά τό μήνα Σεπτέμβριο τοῦ 1831, ἔπεσε ἀπό δόλια σφαῖρα καί μαχαίρι φονικό.

Ἀπό αὐτό τόν Ναό θεώμεθα τήν πόλη τῶν Πατρῶν, πού φέρει τήν σφραγίδα τῆς ἀγάπης καί τῆς σκέψεως καί φροντίδος τοῦ μεγάλου καί μαρτυρικοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος. Ἐτσι ἠθέλε ὁ Θεός καί ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας νά συνδέσῃ τό ὄνομά του ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας μέ τήν μεγαλῶνυμο καί Ἀποστολική πόλη τῶν Πατρῶν. Ὁραματίστηκε καί ἐργάστηκε γιά μιά Πάτρα, μέ θαλάσσιο μέτωπο, ὀργανωμένες δομές, οἰκονομική, κοινωνική, πολιτιστική καί πολεοδομική αὐτάρκεια.

Περί αὐτῆς τῆς σχέσεως τοῦ αἰοδίμου Κυβερνήτου καί τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν, ἔχουν πολλά γραφῆ καί εἰπωθῆ καί δικαίως. Μνημονεύομε τήν ὠραία προσπάθεια καί τά πονήματα τοῦ συμπολίτου μας, Νικολάου Τζανάκου, ὁ ὁποῖος εἶναι μάλιστα παρών.

Ὅταν ἔφθασε ὁ Καποδίστριας στό Ναύπλιο, ἔπρεπε νά ἀρχίσῃ ἀπό τό μηδέν ἢ καλύτερο κάτω τοῦ μηδενός. Καί ὁμως, ὁ ζῆλος του γιά τήν Ἑλλάδα κατέτρωγε τά σωθικά του, ἵνα χρησιμοποιήσωμεν εἰς παράφρασιν τά γραφικά λόγια καί διά τοῦτο ἐπτερώθῃ ὁ ἐσωτερικός του κόσμος καί μέ νεανικό καί ἱερό σφρῖγος καί μέγα ἐνθουσιασμό, ὁμοιον μέ ἐκεῖνον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ἀρχισε τήν ἀνοικοδόμησι τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Παρά τίς ποικίλες καί μεγάλες δυσκολίες, ξεπέρασε κάθε προσδοκία καί διεύψυσε όσους από εμπάθεια ήθελαν τήν πορεία του άβεβαία καί άτυχη. Πολλά δέ έποίησαν κυρίως οί ξένες δυνάμεις, αλλά καί ήμέτεροι γιά νά δυσχεράνουν τό μέγα έργο τής άνορθώσεως τής Πατρίδος εκ του πτώματός της. Δέν θά ήτο ύπερβολή, εάν έλέγαμε ότι ή έλευση του Καποδίστρια στήν Ελλάδα, ήτο του Θεού πρόνοια.

Ό μέγας αυτός Έλληνας έθεσε τά θεμέλια του εκπαιδευτικού συστήματος, έφρόντισε γιά τήν σύνταξη βιβλίων, έδημιούργησε τό άλληλοδιδασκικό Σχολείο, ίδρυσε τό πρώτο Έλληνικό Γυμνάσιο, έκαμε στήν Αίγινα τό κεντρικό Σχολείο, έφρόντισε γιά τήν άνορθωση τής οικονομίας τής χώρας. Γιά τόν σκοπό αυτό ίδρυσε τό έθνικό νομισματοκοπείο, καθιέρωσε τόν «φοίνικα» ως έθνικό νόμισμα, ίδρυσε τήν έθνική Χρηματιστηριακή τράπεζα. Ένδιεφέρθη γιά τήν Έκκλησιαστική εκπαίδευση καί γι' αυτό τήν Έκκλησιαστική Σχολή στον Πόρο. Ίδρυσε όρφανοτροφείο, αρχαιολογικό μουσείο στήν Αίγινα καί Γεωργική Σχολή. Ίδρυσε τό πρώτο φαρμακείο. Έθέσπισε τό νομικό πλαίσιο τής Πολιτείας. Έδωσε δάνεια στους νησιώτες γιά τήν άγορά πλοίων καί κατασκευή ναυπηγείων στον Πόρο καί στό Ναύπλιο. Ίδρυσε τήν Σχολή Εύελπίδων.

Σέ συνεργασία μέ τόν Μιαούλη, αγωνίστηκε γιά νά καταστείλη τήν πειρατεία. Συνέχισε τόν πόλεμο μέ τήν Όθωμανική Αυτοκρατορία, φοβούμενος ότι οί Άγγλοι ήθελαν τόν περιορισμό των συνόρων τής Ελλάδος. Ήτο τόσο όξυδεκής, πού ασφάλισε πολλά κτήρια από πυρκαϊά σέ οίκο τής Τεργέστης.

27 Σεπτεμβρίου 1821. Ξυπνάει ό Κυβερνήτης ένδακρυς. Δέν θέλει νά χάση δεύτερη Κυριακή τήν Θεία Λειτουργία. Τήν προηγούμενη Κυριακή ό άδελφός του Αύγουστίνος, τόν έμπόδισε μετά πολλής πιέσεως νά εκκλησιασθή φοβούμενος, όχι άδίκως, ότι κινδύνευε ή ζωή του Κυβερνήτου.

Αυτή τήν Κυριακή, πρέπει νά βιώση τήν Ανάσταση. Ό Μέτερνιχ τόν ονόμαζε περιπαιχτικά, « ό Άγιος Ιωάννης τής Αποκαλύψεως». Ό Καποδίστριας ήτο όντως μία άποκάλυψη. Τήν Κυριακή εκείνη μετέστη πρός τά άφθαρτα καί αιώνια, ένθα ήχος καθαρός έορταζόντων καί βοώντων άπαύστως τό, «Κύριε δόξα σοι».

Ό ίδιος είχεν είπει: « Δέν φοβοῦμαι τόν θάνατο. Ό θάνατός μου μάλλον είναι άπαραίτητος γιά τήν Ελλάδα καί ύπέρ τής Ελλάδος».

Πόσο τόν άγάπησε ό Λαός, έφάνη από τό ότι πέταξαν νεκρό τόν ένα εκ των φονέων του στή θάλασσα, τόν Κωνσταντίνο Μαυρομιχάλη. Ό άλλος ό Γεωργάκης Μαυρομιχάλης, δικάστηκε καί κατεδικάσθη εις θάνατον.

Ό Εισαγγελέας στή δίκη πού έγινε στό Ναύπλιο στό στρατοδικείο είπε χαρακτηριστικά γιά τόν Καποδίστρια. «Είς άνήρ πίπτει καί όλη ή Ελλάς κλονείται».

Ό Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, πληροφορήθηκε γιά τήν δολοφονία του Καποδίστρια εύρισκόμενος στήν Τριπολιτσά καί μάς πληροφορεϊ. «Τήν αυγή όπου τό μάθουν οί πολίτες τής Τριπολιτσάς, γιά τήν δολοφονία του Κυβερνήτου έμειναν σάν νεκροί».

Τόσο ἀγάπησαν τόν Καποδίστρια πού μετά τήν δολοφονία του ἔτρεχαν οἱ Αναπλιῶτες καί μετά μαντήλια τους μάζευαν τό αἷμα του.

Πάνω στά χέρια τοῦ κεκοιμημένου μεγάλου καί πρώτου καί ἀριθμητικά, ἀλλά καί χωρίς ὁμοίό του Κυβερνήτη τῆς Ἑλλάδος, τοποθετήθηκε τό ἱερό τῆς Παναγίας τῆς Γλυκοφιλοῦσης εἰκόνημα, δῶρο σ' αὐτόν τῆς Μαρίας Θεοδώρεβνας, ἀπό τή Ρωσία.

Ἀπό τήν ιδιόχειρη σημείωση τοῦ Κυβερνήτου πίσω ἀπό αὐτό τό σεβάσμιο εἰκόνημα φαίνεται πῶς ὁ Κυβερνήτης σέ ὄρες δύσκολες προσηύχετο γιά τήν Πατρίδα. Γράφει λοιπόν:

«Γλυκοφιλοῦσα Μαριάμ, τόν Υἱόν σου αἴτησαι ὑπέρ ἐμοῦ τοῦ δούλου σου Ἰωάννου, βραβεῦσαι μετά σοφίας κυβερνᾶν τόν εὐσεβῆ λαόν σου καί βασιλείας με Αὐτοῦ τυχεῖν δι' ἔλεος Του». 1829...)

Μνημονεύομε σήμερα τοῦ Κυβερνήτου, ὁ ὁποῖος ὁμολογοῦσε εὐκαίρως ἀκαίρως ὅτι, «ἡ χριστιανική πίστη ἐσυντήρησε καί τούς Ἕλληνες καί τή γλῶσσα καί τήν πατρίδα καί τάς ἀρχαίας ἐνδόξους ἀναμνήσεις καί ἐξαναχάρισεν εἰς αὐτούς τήν πολιτικήν ὑπαρξίν τῆς ὁποίας εἶναι στῦλος καί ἐδραῖωμα». Συνδύαζε δηλ, ὁ αἰοίδιμος Κυβερνήτης τήν ἀνάσταση καί ἀνεξαρτησία τοῦ Ἔθνους, μέ τήν παράδοση τοῦ Γένους καί τά πνευματικά του ἀποθέματα.

Ὁ ἴδιος εἶχε δηλώσει: «Πρῶτα εἶμαι Ἕλληνας, γιατί γεννήθηκα σ' αὐτή τή χώρα. Εἶμαι Ἕλληνας ἀπό πατέρα καί μητέρα. Εἶμαι μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, πού μοῦ ἀνέθεσε τήν Κυβέρνηση αὐτοῦ τοῦ Λαοῦ. Εἶμαι Ἕλληνας, ἐκ γενετῆς, ἀπό καθαρή ἀγάπη, ἀπό αἴσθημα, ἀπό καθῆκον καί ἀπό θρησκεία».

(Γ. Μεταλληνού, Ἰωάννης Καποδίστριας, ὁ Πολιτικός Μάρτυρας τῆς Ρωμηοσύνης, 1992.)

Μελετώντας κανεῖς τήν ἱστορία τῆς Πατρίδος μας καί φθάνοντας στόν Ἰωάννη Καποδίστρια εὐλόγα διερωτᾶται: «Πῶς θά ἦτο ἡ Πατρίδα μας ἂν δέν ἐδολοφονεῖτο ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας» καί ἐλεύθερα συλλογᾶται: «Μόνο μέ τέτοιους σάν τόν Καποδίστρια Κυβερνήτες ἡ χώρα μας, θά βρῆ τόν ἱστορικό καί σωτήριο βηματισμό της, τήν θέση της μέσα στό ἱστορικό γίνεσθαι καί τήν πορεία της στό μέλλον. Μέ τήν διατήρηση τῆς ἰδιοπροσωπίας της, τῆς Ὁρθοδόξου πίστεώς της, τῆς παραδόσεώς της, τῆς γλώσσας της καί ἀπαραχάρακτης ἱστορίας της, τῆς παιδείας πού θά τῆς ταιριάζει καί τῆς ἀγάπης πού τῆς ἀξίζει καί ἡ ὁποία πρέπει νά φτάνει μέχρι θυσίας».

Ὁ Καποδίστριας γιά τήν διακυβέρνηση πού ἀνελάμβανε ἐσημεῖωνε πρός τόν φίλο του Ἑλβετό Τραπεζίτη Ἰωάννη Ἐυνάρδο. «Ἀγωνιῶ νά προγνωρίσω τί θέλει ἀπογίνει καί ἂν μοῦ ἔχει ὀρισθεῖ νά σηκῶσω τόν οὐρανόθεν ἐπικαταβαίνοντα εἰς ἐμέ σταυρόν μέ τήν ψῆφον τῆς Συνελεύσεως τῆς Τροϊζῆνος. Ἡ κάθοδός μου εἰς τήν Ἑλλάδα σημαίνει ἄνοδον εἰς τόν Γολγοθάν μου».

Μέγα τό πνευματικό καί θυσιαστικό ἦθος τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός, μοναδικός ἴσως στά χρονικά , ὥστε νά ξεκινᾶ τόν πολυεύθνο πολιτικό του δρόμο μέ τήν αἴσθηση ὅτι δέν τόν περιμένουν, δόξες καί τιμές, ὑλικές ἀπολαβές καί κοσμικές ἀπολαύσεις, ἀλλά σταυρός καί μαρτύριο.

Ένα παιδί, ή **Εὐαγγελία Λάππα**, μαθήτρια Λυκείου ἐτῶν 16, ἔγραψε ἕνα ποίημα στὶς 15 Ἰουνίου 2020 γιὰ τὸν «ἅγιο» ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ τῆς Πολιτικῆς, Ἰωάννη Καποδίστρια». Γράφει λοιπόν, μεταξύ τῶν ἄλλων:

Χαῖρε τοῦ γένους ὑψητέτη
τῆς Ἑλλάδας γνήσιε ἠγέτη
μάχησες μὲ θάρρος τὴν Φραγκιά
ποῦ 'θέλε τῆς μάνας (τῆς Ἑλλάδος δηλαδή) τὴ σκλαβιά.

Χαῖρε, ἐθνάρχη μας λαμπρὲ
κυβερνήτη, μόνε ἀληθινὲ
τῆς Ἑλλάδος σφράγισες τὴ λευτεριά
πολέμησες τῆς προδοσίας τὰ θεριά.

Χαῖρε ἅγιε τῆς πολιτικῆς
ἀγνῆς καρδιάς ἑλληνικῆς
πρόσφερες ὅσο κανεῖς
στὶς καρδιές μας πάντα ζεῖς.

Χαῖρε, φήμη ἀληθινὴ
τόλμη ψυχῆ, ἥρωικὴ
δὲν λόγισες καμιὰ στιγμὴ
δόξα καὶ πλούτη στὴ ζωή.

Χαῖρε Μεγάλης Ἰδέας ποιητὴ

Ἑλλάδος, ἀκτίνα φωτεινὴ
βόλι σὲ πῆρε, «ἐλληνικὸ»
ἐνὸς Ἐφιάλτη, προδοτικό.

Χαῖρε ἅγιο κυβερνήτη
τοῦ '21 ἀξίας μαργαρίτη
ὑπόσχεση δίνουμε ψυχῆς
αἰώνια μὴ λησμονηθεῖς.

Ἐμεῖς καταλήγομε ὡς ἐξῆς:

«Αἰωνία σου ἡ μνήμη μεγαλόπνοε ἄρχοντα, δεξιοτέχνη διπλωμάτη καί πολιτικέ, ἀπαράμιλλε διοργανωτή, μεγάλε ὄνειροπόλε, ἀσκητικέ κυβερνήτη, ἐντιμε καί ἀδιάφθορε ἀγωνιστή.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, μέγαλε Ἕλληνα πού μέ κόπους καί μέ ἀπαράμιλλο ἀγῶνα, ἐθεμελίωσες τό νέο Ἑλληνικό κράτος καί τοῦ ἔδωσες τήν δύναμη νά ὀρθοποδήσῃ καί νά ἀκολουθήσῃ τόν δρόμο τῶν πεπρωμένων του.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη Ἰωάννη Καποδίστρια, πού ἡ θυσία σου ὑπῆρξε θυσία ἡρώος καί ὁ θάνατός σου τραγωδία γιά τήν Ἑλλάδα».

(Καποδίστριας, Τετράδια εὐθύνης 5 (1978), σ.18)